

Кравчина Оксана Євгенівна
молодший науковий співробітник
Відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН
України, м. Київ, Україна

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ У ЧЕХІЇ

Інформаційне освітнє середовище школи на сьогодні включає в себе електронні освітні матеріали, електронні бібліотеки, цифрові лабораторії, «електронні» щоденники і журнали, кожна школа обов'язково має особистий шкільний сайт, середовище для електронного навчання, портфоліо учнів та вчителів тощо. Друга важлива тенденція розвитку шкільної освіти це поширення «хмарних технологій» та глобальних навчальних платформ. Всі ці фактори враховуються при створенні програм навчання та підвищення кваліфікації вчителів в країнах Європи. Кожна країна розробляє свою стратегію і рекомендації в області ІК - компетентності вчителів.

Так, у висновках «Ради Європейського Союзу та представників урядів країн-членів щодо удосконалення професійної підготовки вчителів», акцентується увага на системі європейської педагогічної освіти, яка задовольняє потреби сучасного суспільства у кваліфікованих кадрах, вона повинна стати інтегрованою системою і включає наступні компоненти: систему відбору майбутніх вчителів, сертифікацію базової педагогічної освіти, вступну фазу у вчительську професію, професійний безперервний розвиток вчителів, можливість підвищувати професійну кваліфікацію, брати участь у розвитку школи на дослідницькому рівні [1].

Першою довгостроковою державною концепцією розвитку ІКТ у сфері освіти в Чехії стала «Державна інформаційна політика в галузі освіти» (SIPVZ), резолюція по даній програмі була прийнята 10 квітня 2000 року. В даній Концепції були сформульовані цілі щодо інформаційної грамотності вчителів, студентів, громадян, співробітників, громадськості та державних медичних працівників і спеціалістів бібліотечної справи. Програма була реалізована в 2001-2005 роках, а потім продовжена до 2010 року, фінансувалася з державного бюджету країни, а реалізацію було покладено на Міністерство освіти, молоді та спорту Чеської Республіки [2]. На першому етапі було впроваджено три програми підтримки школи, а саме: інформаційна грамотність, освітні програми та інформаційні ресурси, інфраструктура. На другому етапі були створені

умови для підвищення рівня інформаційної грамотності громадян, для підвищення інформаційної грамотності працівників у сфері державного управління, державної служби та бібліотечної справи; координація діяльності різних міністерств і співпраці за проектами для підвищення інформаційної грамотності громадян та інших співробітників; забезпечення інформаційної інфраструктури протягом усього життя, доступ до інформації та комунікаційних технологій для всіх тих, хто збирається підвищувати свій фаховий рівень через систему безперервного навчання; забезпечення основи для інтеграції ІКТ в системі навчання протягом усього життя.

Загальними питаннями оцінювання професіоналізму вчителів також займалися чеські дослідники Анна Томкова (Anna Tomková), Владимира Спилкова (Vladimíra Spilková), Михаела Писова (Michaela Píšová), Наташа Мазакова (Nataša Mazáčová) та ін. в роботі «Структура професійних якостей вчителів: оцінювання та самооцінка» (Rámcové profesečních kvalit učitelů. Hodnotící a sebehodnotící arch) [3]. В даній роботі описано рамки професійних якостей педагога та моделі самооцінки і оцінки, які можуть ефективно використовуватись у школах, та особливо корисні для професійного розвитку вчителів та підвищення якості шкільної освіти в цілому. Дослідниками розроблено рамки професійних якостей вчителів, які виражалися у вигляді критеріїв якості в наступних восьми областях: планування навчання, середовище для навчання, процеси навчання, оцінка роботи учнів, відображення навчання, школа розвитку та співробітництва з колегами, співпраця з батьками та широкою громадськістю, професійний розвиток вчителів. Дані критерії якості розроблені з прикладами показників (індикаторів) якості, що дозволило підтвердити та оцінити роботу вчителя. Для реалізації цієї мети було створено електронну форму самооцінки / оцінки професійної діяльності вчителя.

Наступним важливим кроком став проект Міністерства освіти, молоді та спорту Чеської Республіки у співпраці з Національним інститутом післядипломної освіти (NIDV) Національної системи «Кар'єра», впровадження якого дозволить вчителям і директорам шкіл безперервно поліпшувати якість своєї роботи, створити удосконалену прозору систему оплати праці. Метою даного проекту було створення багаторівневих стандартів для вчителів і директорів шкіл, опис умов та перспектив працевлаштування, підготовка процесів оцінки та пропозиції щодо інституційної і фінансової безпеки кар'єрної системи. Даний проект проводився протягом 2012-2015 рр. Система «Кар'єра» буде працювати в повному обсязі з 1 липня 2018, а до цієї дати працюватиме в режимі потоку, відповідно до перехідних положень [4].

Необхідною умовою розвитку системи освіти є підвищення кваліфікації вчителів в галузі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що є частиною політики уряду Чехії, про це свідчать прийняті

урядом Закон «Про освіту», Закон «Про освіту персоналу», Указ «Про підвищення кваліфікації працівників освіти» тощо [5], а також велика кількість різного роду курсів, які спрямовані на задоволення додаткових кваліфікаційних вимог в області інформаційних і комунікаційних технологій для вчителів. Навчання на цих курсах включає в себе принаймні 250 навчальних годин прямого і непрямого навчання (в тому числі стажування, екскурсії тощо), з яких частка дистанційного навчання (електронного навчання) складає від 30 годин до 150 годин. Навчальна програма реалізується протягом 1-2 років. Наприкінці кожного року проводиться тестування, захист остаточного письмового іспиту та остаточний усний іспит перед комісією, після проходження іспитів вчитель отримує сертифікат [6]. Наводимо деякі рекомендовані теми програми навчання:

1. Роль, переваги та обмеження використання ІКТ в навчальному процесі, сучасна освітня теорія
2. Використання комп'ютерів в навчальному процесі.
3. Гігієна, ергономіка, норми і правила безпеки з ІКТ.
4. Авторське право, безпека, етикет.
5. Створення плану розвитку ІКТ в школі.
6. Інформаційна система школи, веб-презентація школи.
7. Управління шкільними проектами учнів.
8. Сучасні технології для використання в школі.
9. Комп'ютери та розважальні заходи для дітей та молоді.
10. Використання ІКТ в спеціальній освіті.
11. Принципи та можливості комп'ютерних мереж.
12. Англійська термінологія з ІКТ та сучасної освіти.
13. Поточні джерела інформації та навчальні об'єкти в Інтернеті.

Прикладом електронного навчання можуть слугувати курси в системі MOODLE [7] з ІКТ для освіти, на даному ресурсі також можна перевірити свої знання в області ІКТ за такими темами як:

- *Вхідний тест на навички в сфері ІКТ;*
- *Навчання в сфері ІКТ: Інформація;*
- *Навчання в сфері ІКТ: Апаратне забезпечення;*
- *ІКТ в освіті: Програмне забезпечення;*
- *ІКТ в освіті: DOS;*
- *ІКТ в освіті: Windows;*
- *ІКТ в освіті: Передача даних;*
- *ІКТ в освіті: Інтернет;*
- *ІКТ в освіті: система підтримки. засоби.*

Можна зробити висновок, що на даний час в умовах запровадження нової системи оплати праці в адміністрації школи з'являється дієвий механізм стимулювання педагогів розвивати свою професійну

інформаційну культуру та застосовувати ІКТ в своїй педагогічній діяльності.

Список використаних джерел.

1. Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 15 November 2007, on improving the quality of teacher education Europe / Official Journal of the European Communities, C 300/6 of 12.12.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:300:0006:0009:EN:PDF>
2. Oficiální web SIPVZ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inforama.cz/sipvz/index2.htm>
3. Rámcem profesních kvalit učitele. Hodnotící a sebehodnotící arch / Praha: Národní ústav pro vzdělávání, - 2012. - ISBN: 978-80-87063-64-4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/08_Ramec_profesnich_kvalit_ucitele.pdf
4. Projekt Karierní system [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/karierni-system.ep/>
5. Eurydice [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/CzechRepublic:Legislation#Pre-primary_to_upper_secondary_education_-_general_legislative_framework
6. Standardy pro udělování akreditací DVPP [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.msmt.cz/file/13749_1_1/
7. MOODLE [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agc.otevrena-skola.cz/moodle/course/index.php>